

ANGENENT-NIEUWSBRIEF

NIEUWSBRIEF OVER EN VOOR DE FAMILIE ANGENENT – NR. 05/ 2021



Eén stam - vele takken

Hallo familie,

In *Uitgelicht* dit keer bisschop Johannes Dominicus Josephus Aengenent. Dat brengt ons ook gelijk bij het onderwerp religie. In onze stamboom is na het RK begin een van de takken Protestant geworden. Het hoe en waarom in deze nieuwsbrief. Tevens een nieuwe ontdekking, namelijk de oudst gevonden notering van onze familienaam. Ook is ter aanvulling op de vorige nieuwsbrief hof nummer 8 gevonden.

Stel gerust je vragen over allerlei onderwerpen aangaande onze stamboom of draag onderwerpen aan. Vergeet je niet om deze nieuwsbrief vrijmoedig door te sturen naar elke Angenent (of aanhang) die je maar kunt bedenken?

Ik wens je veel leesplezier en wees trots op je voorgeslacht want op hun schouders staan wij!



Marc Angenent

www.stamboom-angenent.nl
www.familie-angenent.nl

Uitgelicht



Bisschop Johannes
Dominicus Josephus
Aengenent

Bisschop
Johannes
Dominicus
Josephus

Aengenent.

Geboren in 1873 in Rotterdam –

Gestorven 1935 in Haarlem.

Ongetrouwd.

Zoon van Andreas

Theodorus Laurentius

Aengenent en Antje Hendriks.

In onze stamboom nageslacht van Gerardus (1552) > Albertus (1577) > Jan (1609) > Jan (1647) > Albert (1675) > Wilhelm (1720) > Johannes (1758) > Joannes (1811) > Andreas (1841) > Bisschop Johannes (1873).

Johannes (ook wel Joannes) Aengenent studeerde op de bisschoppelijke seminaria Hageveld (NH) en Warmond (ZH) en werd op 3 april 1897 tot priester gewijd. Hij was tot 1898 kapelaan te Roelofarendsveen (ZH), van 1898-1904 leraar aan Hageveld en van 1904 tot 1928 hoogleraar in de wijsbegeerte. Al in zijn Hageveldse tijd had hij belangstelling voor sociologie; hij voerde dit leervak in 1905 in voor de seminaristen van Warmond.

Als docent te Warmond had Aengenent van 1906 tot 1928 meegewerkt aan de organisatie van de katholiekendagen. Deze dagen waren meer uiterlijke manifestaties van het rijke roomse leven dan bewuste pogingen tot verdieping van innerlijk leven.

Het was geen verrassing toen hij in juni 1928 werd uitgekozen om het bestuur van het moeilijke bisdom Haarlem op zich te gaan nemen.

Hij was de eerste die het opkomende nationaalsocialisme veroordeelde. Op zijn advies werd het nationaalsocialisme door het episcopaat (gezamenlijke bisschoppen) afgewezen (2 februari 1934). De opmerking van dr. L. de Jong (*Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog*, 's-Gravenhage, 1969) dat de bisschoppen zich toen uitsluitend opportunistisch (alleen rekening houden met omstandigheden en niet met principes) zouden hebben gedragen is niet terecht.

Gedecoreerd als ridder in de *Orde van de Nederlandse Leeuw* en als *Officier in de Orde van Oranje-Nassau*.

Na een ziekbed van enkele weken overleed hij op 62-jarige leeftijd in de Mariastichting te Haarlem.

Johannes Aengenent ligt in de bisschoppelijke grafkelder op het R.K. kerkhof naast de R.K.Kerk Onze Lieve Vrouw Onbevlekt Ontvangen aan de Korte Zijlweg in Overveen (NH).



Een aantal gegevens uit: Sengers, E. (2016). *Roomsche socioloog – sociale bisschop: Joannes Aengenent als ideoloog en bestuurder van de katholieke sociale beweging 1873-1935*. Hilversum, Nederland: Uitgeverij Verloren.

Lees meer op de website.

Weet je meer over je religieuze achtergrond of ken je familieverhalen? Laat het mij weten!

Hof nummer 8 gevonden

Ik kreeg van Dieter Angenendt, schrijver van het boek *Lebensgeschichte* nog de aanwijzing over Hof Anghen Ende. Er heeft een landhuis gestaan ten noorden van Xanten, 22 km ten N.O. van Geldern. Dit landhuis werd bewoond door Dietrich Anghen Ende, een regiobestuurder in Kleve, het gebied waarin Geldern ligt. Dit wordt vermeld in het boek *Xanten im späten Mittelalter* van Heike Hawicks.

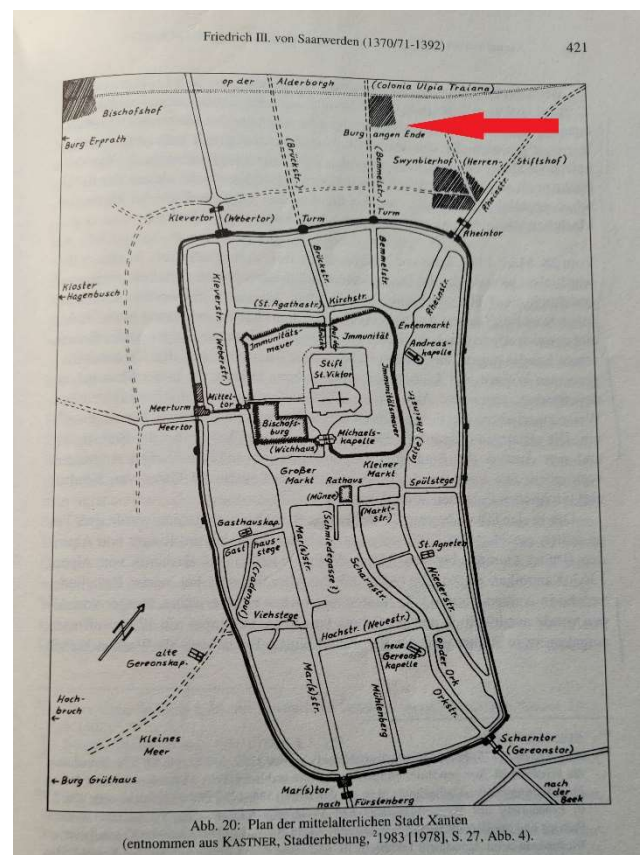


Abb. 20: Plan der mittelalterlichen Stadt Xanten (entnommen aus KASTNER, *Stadterhebung*, 1983 [1978], S. 27, Abb. 4).

Op de tekening hierboven het versterkte Xanten met buiten de versterking het landhuis Anghen Ende (Rode pijl). Google in Maps *Kriemhildstraße* in Xanten en dan heeft het huis ongeveer op de gemarkeerde plek gestaan.

De oudste vermelding

Bij het stukje over Hof nummer 8 noemde ik al even Dietrich Anghen Ende. Dietrich woonde met zijn vrouw Belie in het versterkte landhuis Anghen Ende net buiten Xanten. Hij was landdrost (een soort regiobestuurder) van 1376-1382. Hij had zijn landhuis aan aartsbisschop Friedrich von Saarwerden (1348-1414) aangeboden en het pand als leengoed weer van de bisschop terugontvangen.

Daarmee is onze familienaam, zonder zekerheid of het daadwerkelijk familie is, als familienaam en/of toponiem de oudste vermelding van de oorsprong van de naam Angenent.

Schrijfwijze

Pas na de invoering van de Burgerlijke Stand in 1811, met dank aan Napoleon, werden familienamen min of meer op een gelijke wijze geschreven.

Daarvoor nauwelijks. Het was meer een weergave van hoe men de uitspraak toen verstond, fonetisch. Daardoor kon er verschillende schrijfwijzen ontstaan van dezelfde naam binnen hetzelfde gezin.

Aang de Eijndt
Aan ghen Endt
Aengde Eijndt
Aen gen Eijndt
Aen gen Eindt
Aen gen Ende
Aengenent
Aengeneyndt
Angenendt
Anghen Ende
Angenent

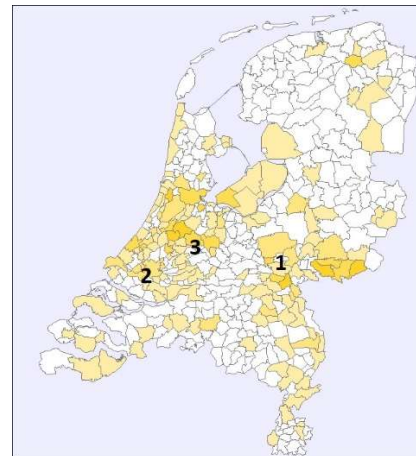
Van Rooms naar Protestant

Nu we in onze rubriek Uitgelicht bisschop Johannes Aengenent hebben besproken komen we op de vraag waar, wanneer, wie en in welke tak men is overgestapt van Rooms naar Protestant. We zijn namelijk allemaal rooms-katholiek begonnen. Ergens onderweg is mijn tak protestant geworden.

Hieronder het verhaal!

Voorvader Jan ahn gen Eindt (of aengen Eindt of Angenendt) geboren in 1609 in Gelre is een kleinzoon van onze verste bekende voorvader Gerardus (1552). Jan had vier zonen en 1 dochter. Over de jongste zoon Johanes (1633) en dochter Elizabeth (1634) is niets bekend. Uit de overige zonen zijn de drie takken ontstaan: Hermen (1639), Jan (1647) en Gerrit (1653). Allemaal rooms-katholiek.

Nu doet het feit zich voor dat alle drie de zonen in de 18^{de} eeuw vertrokken zijn naar wat toen heette de Republiek der 7 Verenigde Nederlanden.



De drie zonen kwamen terecht in twee verschillende provincies.

1. Een nazaat van Hermen, namelijk Gerhardus (1724), vertrok op 25-jarige leeftijd naar Wageningen provincie Gelderland.

Daar trad hij in het huwelijk.

We zien op de kaart van de Nederlandse Familienamenbank een clustering van de naam Angenent (of Aengenent) in Gelderland en langs de oostgrens van Noord-Brabant en Limburg. De gebieden van het vroegere hertogdom Gelre.

2. Een nazaat van Jan, namelijk Willem (1720), vertrok op 31-jarige leeftijd naar Rotterdam provincie Zuid-Holland. Daar trad hij in het huwelijk. In deze tak zit bisschop Johannes Aengenent.

We zien op de kaart van de Familienamenbank ook een clustering in Zuid-Holland.

3. Een nazaat van Gerrit, namelijk Johannes (1770), vertrok op 28-jarige leeftijd via Zoetermeer (huwelijk) naar Nieuwveen provincie Zuid-Holland. In deze tak zit mijn protestantse familie. We zien ook hier op de kaart van de Familienamenbank een clustering van namen.

Johannes en zijn zoon Hendricus (1801 – mijn oudvader) zijn beiden nog rooms-katholiek. Bij de zoon van Hendricus, namelijk Johannes (1830 – mijn betovergrootvader) wordt dat niet meer vermeld.

Waarom vertrokken?

De emigratie van Johannes richting Nieuwveen (rond 1800) had mogelijk te maken met de drooglegging van de *Nieuwkoopse en Zevenhovensche poel* dat in 1796 begonnen was en duurde tot 1812.

Nieuwveen.



Er was in Nieuwveen altijd een RK-kerk geweest. Uit een akte uit 1331 weten we dat er een houten kerkje was. In 1349 werd de Sint Anna kerk gebouwd met baksteen, met tussenpozen. Bouwvakkers gingen namelijk regelmatig naar Utrecht om mee te helpen bij de bouw van de Domtoren en omdat het in Utrecht

waarschijnlijk beter verdienen was.

In 1559 werd de Sint Anna-kerk afgebroken en werd er een nieuwe kerk gebouwd met een andere schutspatroon, namelijk Sint-Nicolaas. Hij was de schutspatroon van de varende. Misschien een vreemde keuze voor een kerk in Nieuwveen, maar men vervoerde in die dagen heel wat turf per schip naar Amsterdam. In 1578 (twaalf jaar na de Beeldenstorm) was het afgelopen met de RK-kerk in Nieuwveen en gingen de RK-kerkgangers ondergronds in een schuilkerkje in Noordeinde (bij Nieuwkoop). De Sint-Nicolaaskerk werd toegewezen aan de protestanten.



In 1831 werd de oorspronkelijke oude rooms-katholieke kerk uit 1559 afgebroken en werd er een nieuw protestants kerkgebouw gebouwd in 1832, de Hervormde kerk.

Pas in 1865 kwam er weer een RK-kerk, de Sint-Nicolaaskerk.

Zouden de kinderen van Johannes gekozen hebben voor het protestantisme op

grond van weloverwogen theologische argumenten? Of gingen ze voor het gemak,

iedereen in Nieuwveen ging immers naar de protestantse kerk?

Maar ook de andere takken, die in Gelderland en in Rotterdam, kwamen in protestants gebied terecht en zijn toch rooms-katholiek gebleven.

Het complete verhaal op de website!

Zoek je mee?

Ken jij religieuze verhalen uit je familie? Anekdoten, legendes, sterke familieverhalen? Iemand die we kunnen bespreken in *Uitgelicht*?

Mail naar Marc Angenent:

stamboomangenent@gmail.com